

JAARVERSLAG 2022

Inleiding

2022 was in vele opzichten een bewogen jaar. Al geruime tijd wordt onze sector door de vogelgriep geraakt. Efficiënte en effectieve samenwerking tussen de verschillende schakels in de pluimveevlees- en eiersector is cruciaal om zo goed mogelijk de toekomst tegemoet te gaan. Samenwerking heeft een positief economisch effect en we verkleinen de kans op risico's. AVINED ondersteunt de gehele sector daarbij maximaal op elke mogelijke manier.

Diergezondheid

Gezonde dieren, vitale sector

Gezonde dieren staan aan de basis van een vitale pluimveehouderij. De uitzonderlijk hoge dreiging van vogelgriep van het afgelopen jaar laat zien dat de gevolgen voor pluimveehouders en de keten groot zijn. Het verbeteren en behouden van het huidige niveau van pluimveegezondheid en de (export)positie was en is daarom van groot belang voor AVINED. Een nog betere gezondheidsstatus van pluimvee zorgt namelijk voor een beter dierenwelzijn, verhoogde kwaliteit van de producten, verbeterd bedrijfsrendement en betere exportwaardigheid. In 2022 hebben we gefocust op thema's als vogelgriep, Diergezondheidsfonds en onderzoek.

Rol bij vogelgriepuitbraken

In 2022 had Europa te maken met de grootste uitbraak van vogelgriep ooit. Helaas werd ook de Nederlandse pluimveesector daardoor getroffen. Hoewel de overheid verantwoordelijk is voor het beleid en de uitvoering van de bestrijding van vogelgriep, zien we hier ook voor AVINED een belangrijke taak weggelegd. Zo informeren wij, tijdens en na uitbraken, alle betrokkenen in en buiten de sector over de actuele ontwikkelingen rond vogelgriep. We hebben strenge hygiëneprotocollen opgesteld voor medewerkers van de sector, bezoekers, pluimveeservicebedrijven en voor het vervoer van (broed)eieren, (slacht)pluimvee en eendagskuikens. Ook zijn we aanspreekpunt voor sector en overheid bij (individuele) knelpunten in de bestrijding.

Vogelgriep beleid

Een weerbare sector is van groot belang. Daarom is er vorig jaar intensief samengewerkt met o.a. het ministerie van LNV. Er zijn maatregelen ontwikkeld om de sector ook op de lange termijn weerbaarder te maken voor AI. Vaccinatie is en blijft hierbij een belangrijk thema. AVINED is daarom medefinancier van een veldproef naar de werkzaamheid van vaccins en werkt nauw samen met het ministerie van LNV aan een toekomstige vaccinstrategie. AVINED informeert de sector over mogelijke verbeterpunten rond bioveiligheid, laat onderzoek doen (bijvoorbeeld naar de toepassing van windbreekgaas) en zoekt samen met de overheid naar verdere verbeteringen van bioveiligheid in de Nederlandse pluimveesector.

Diergezondheidsfonds

AVINED adviseert de overheid over de verdeling van de DGF-kosten over de pluimveesector en de tarieven. De eerste voorbereidingen voor een nieuw convenant vanaf 2025 zijn in gang gezet.

Antibiotica aanpak

Resistente bacteriën kunnen bij mens en dier voor problemen zorgen. Om resistentie te verminderen werkt de pluimveesector al sinds 2009 aan het verminderen van het antibioticumgebruik, zonder de gezondheid en welzijn van het pluimvee uit het oog te verliezen. In 2022 waren enkele speerpunten in de aanpak:

- Vermindering van colistinegebruik in de legsector.
- Aanpakken structureel hoog gebruikers van antibiotica in alle sectoren.
- Beoordeling en vergelijking van antibioticagebruik op bedrijven via IKB Kip.

De aanpak is succesvol. Het colistinegebruik in de legsector daalde in 2022 met 40% en ook het aantal structureel hoog gebruikers (bij vleeskuikenbedrijven en opfokbedrijven) daalde.

Het gebruik van antibiotica was in 2022 in verschillende pluimveesectoren (bijv. de legsector) al zeer laag of de afgelopen jaren aanzienlijk afgenomen. Bij vleeskuikens en kalkoenen zelfs meer dan 80%. Ook het gebruik van derde keus middelen was zeer laag en werd vooral incidenteel toegepast. Alleen in de kalkoensector was er een stijging van zowel het antibioticum- en het derde keus middelen gebruik zichtbaar. Dit is een aandachtspunt voor de aanpak in 2023.

Salmonella aanpak

Salmonella doelstellingen EU behaald

De Nederlandse pluimveesector nam veel maatregelen op het gebied van Salmonellamonitoring, -beheersing en -bestrijding. Dit blijft belangrijk om de voedselveiligheid, exportpositie en afzet-/verwerkingsmogelijkheden te waarborgen. Dankzij de inzet en betrokkenheid van de sector bij de aanpak van Salmonella heeft de Nederlandse pluimveesector de EU-doelstellingen gehaald in 2021. De voorlopige cijfers voor 2022 zien er ook gunstig uit.

Aandacht voor vervallen van verificatieonderzoek

Sinds het verificatieonderzoek voor de voorschakels en (opfok)leghennen is afgeschaft, onderneemt AVINED samen met LTO/NOP, NVP en COBK actie om de voormalige werkwijze terug te krijgen. In 2022 is er door WBVR, op verzoek van LNV, een programma uitgewerkt voor wetenschappelijk onderzoek na een eerste positieve testuitslag bij (opfok) (groot)ouderdieren of (opfok)leghennen. Zo krijgen we inzicht in nut en noodzaak van het verificatieonderzoek en streven we naar een situatie waarbij vroegtijdige slachting onnodig wordt.

Integratie KIPnet in KIP

Sinds 2020 is gewerkt aan het integreren van de aangewezen databases KIPnet en KIP. In 2022 is het onderdeel Salmonella overgezet naar KIP. Deze integratie heeft veel voordelen, zoals een verbeterde datakwaliteit en -veiligheid, een efficiëntere ICT-infrastructuur en het makkelijker combineren van informatie.

Onderzoek en innovatie

Van onderzoek naar praktijk

Via de onderzoeks- en innovatieagenda worden thema's en vraagstukken opgepakt die belangrijk zijn voor de concurrentiepositie van onze sector. Het onderzoeksprogramma richt zich o.a. op klimaat en circulariteit, voedselveiligheid en volksgezondheid en diergezondheid en -welzijn. Een goede aansluiting van het onderzoeksprogramma bij de praktijk is van cruciaal belang. Daarom wordt er gewerkt met projectideeën uit de sector en zijn er verschillende klankbordgroepen en adviescommissies met vertegenwoordigers vanuit de sector. Door een kennisvraag in te dienen kunt u als pluimveehouder zelf ook onderwerpen aandragen voor het onderzoek. Dit kan via [deze link](#).

Communicatie over onderzoek

We hebben in 2022 intensief gecommuniceerd over de uitkomsten van de verschillende (veterinair) praktijkonderzoeken. Er was berichtgeving over ziekteverwekkers ILT, M.s. en E. Coli, over praktijkonderzoek en over ingrepen bij vleeskuikenouderdieren. Meerdere interviews en artikelen zijn gepubliceerd in agrarische vakmedia. En er verschenen nieuwsberichten op onze webpagina's Onderzoek & Innovatie en Pluimveegezondheid. Onderzoekinstellingen zoals de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD), Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) en Wageningen Livestock Research (WLR) hebben positief bijgedragen aan deze communicatie.

Veterinair onderzoek

AVINED stelt jaarlijks een onderzoeksprogramma op in overleg met de sectorpartijen. Veel van het onderzoek is gericht op praktische veterinaire zaken en wordt door de Gezondheidsdienst uitgevoerd. In 2023 staan er diverse onderzoeken gepland. Zo loopt er een onderzoek naar de toepassing van windbreekgas bij het voorkomen van de aerogene overdracht van aviaire influenzavirus bij kippen. Een ander onderzoek richt zich op het belang van nieuwe (opkomende) ziektekiemen die voortkomen uit signalen van de landelijke monitoring. De rol van *G. anatis* in Nederland wordt onderzocht. Internationaal en nationaal lijken de ziekteproblemen door *G. anatis* toe te nemen. *G. anatis* is een kiem die bij kippenkoppels tot de normale flora behoort. De bacterie is aanwezig in de neusholte, luchtpijp, cloaca, vagina en het rectum van de kip. Het komt niet alleen voor bij commercieel pluimvee, maar ook bij siervogels, fazanten, patrijzen en reigers. Ook wordt er dit jaar onderzoek gedaan naar de juiste Titerbepaling om vleeskuikens te kunnen beschermen tegen een infectie met reovirus. Daarmee kan na afname van een kleine hoeveelheid bloed de hoeveelheid antilichamen bepaald worden tegen een bepaalde ziekte. Ook wordt de eventuele samenhang tussen de locomotie (voortbeweging) en antibioticumgebruik bij vleeskuikens dit jaar onder de loep genomen. Uitslagen van de diverse onderzoeken zullen door AVINED worden gepubliceerd zodra ze beschikbaar zijn.

Mijn AVINED

De besloten internetomgeving Mijn AVINED ondersteunt pluimveehouders in het doen van meldingen en het raadplegen van informatie. AVINED medewerkers gebruiken de applicatie bij de uitvoering van het beleid.

- De kwaliteit van I&R-gegevens is verder verbeterd en wordt dit jaar verder geoptimaliseerd.
- Voor verdere verbetering van de gegevenskwaliteit zijn aanvullende controles en meldingen opgenomen ter ondersteuning van de pluimveehouders.
- De jaarlijkse audit van de database conform ISO27001 en ISAE3000 is met positief afgerond.
- Er is doorlopend aandacht besteed aan niet-functionele aandachtgebieden zoals onderhoudbaarheid, gebruiksvriendelijkheid, beveiliging, stabiliteit etc.
- De integratie van de verschillende databases en de onderliggende gegevens is sterk verbeterd. Dit maakt het mogelijk om gegevens makkelijker te combineren en te analyseren waardoor informatie beschikbaar en bruikbaar wordt. Ook wordt het systeemlandschap vereenvoudigd zodra integratie nog verder wordt doorgevoerd, met alle voordelen van dien. (onderhoudbaarheid, schaalvergroting, delen onkosten tussen dossiers etc.)

HygiënOnderzoek, StalOnderzoek en WaterOnderzoek

HOSOWO staat voor: HygiënOnderzoek, StalOnderzoek en WaterOnderzoek bij pluimvee-bedrijven. De HOSOWO-regeling is opgenomen in de schema's IKB Ei en IKB Kip. In 2022 is er gewerkt aan verdere aansluiting van de regeling bij IKB Kip en IKB Ei en professionalisering van de regeling.

Qualität und Sicherheit

Pluimveehouders die deel willen nemen aan het Duitse kwaliteitssysteem Qualität und Sicherheit (QS) kunnen dit regelen via AVINED als QS Bündler (coördinator). Eind 2022 heeft er een audit plaatsgevonden waarbij AVINED een resultaat van 100% heeft behaald. Daar zijn we heel trots op. Als we kijken naar het aantal deelnemers in 2022 zien we dat deelnemersaantal ongeveer gelijk is gebleven. Een aantal deelnemers is gestopt omdat er niet aan de voorwaarden voldaan kon worden, en anderen zien de voordelen van het schema in en willen graag lid worden.

Inning retributies nationaal plan residuen eiersector

Nadat de inning van 2020 overgeslagen is, is er in 2022 weer geïnd over 2021. De NWWA heeft de uitslagen van de analyses gedeeld, daaruit bleek dat er geen van de geteste stoffen zijn aangetroffen. Door de inning voor het NPR eieren te koppelen aan de facturatiestromen van AVINED wordt er een efficiëntievoordeel voor de sector bereikt.

Meldpunt IKB

Opvallende zaken, of (vermoedens van) onjuist of afwijkend handelen kunnen (anoniem) gemeld worden bij het Meldpunt IKB. In 2022 hebben pluimveehouders, erfbetreders en derden (zoals consumenten) zich gemeld. In 2022 zijn er zeventien meldingen binnengekomen bij het Meldpunt IKB. Deze meldingen zijn opgevolgd en afgehandeld.

IKB Ei

IKB Ei: marktgericht, relevant én smart in 2022. Voedselvertrouwen is belangrijk. Consumenten zijn kritisch op de kwaliteit van hun voedsel en ook op de manier waarop dat tot stand komt. De Nederlandse eierketen heeft in de afgelopen 27 jaar met IKB Ei een degelijk kwaliteitssysteem opgebouwd waarmee het vertrouwen in de kwaliteit van eieren versterkt is. Belangrijk is de deelname vanuit de gehele sector, vanaf broederijen, grootouder- en ouderdierbedrijven, opfokbedrijven, leghennenbedrijven, tot aan verzamelaars en pakstations. Bij al deze schakels in de productieketen minimaliseert IKB Ei de risico's. Elke deelnemer moet voldoen aan de voorschriften van IKB Ei. IKB Ei zorgt voor onafhankelijke kwaliteitsborging en ontzorgt deelnemers. In 2022 is tezamen met het CCvD IKB Ei en de RvB IKB specifiek ingezet op de onderstaande onderwerpen.

IKB Ei doelmatig

In 2022 is het reguliere schemabeheer uitgevoerd conform ISO 17065 en Ketenborging.nl. Er is afgelopen jaar een interne audit op de NTA-8813 uitgevoerd. De wijzigingen zijn inmiddels succesvol ingediend bij de RvA. Nieuw in 2022 was dat ook COKZ is gaan werken met de database KIP. COKZ past aangepast toezicht toe bij IKB Ei legeïndbedrijven. Project Verantwoord middelengebruik is voortgezet en daarvoor is een meerjarenplan afgesproken. Ook zijn de resultaten van de risicoanalyse pikblokken geëvalueerd en verwerkt in het IKB Ei schema.

IKB Ei relevant

Er zijn vorig jaar diverse onderzoeken uitgevoerd. Onder IKB Ei deelnemers is een draagvlak-onderzoek uitgevoerd en er heeft ook een consumenten-onderzoek plaatsgevonden. Er is een positioneringsessie geweest met stakeholders van IKB Ei. Aan de hand hiervan is een meerjarige communicatiestrategie opgesteld. Op communicatiegebied is IKB Ei in 2022 niet alleen onder de aandacht gebracht via de reguliere communicatiemiddelen maar is ook extra op de kaart gezet door middel van een VMT-evenement over voedselveiligheid. En tijdens de 'International Egg Conference' in Rotterdam. En om inspraak voor opfokleghennenhouders laagdrempeliger te maken is er een digitale informatieavond georganiseerd over de toekomst van de IKB Ei voorschriften opfokleghennen.

IKB Ei smart

Begin 2022 is de module Microbiologisch onderzoek (= salmonella uitslagen) gepubliceerd in KIP. De module voor IKB Ei en IKB Kip controlelijsten wordt nu gebouwd. Controle op afstand is verder geprofessionaliseerd binnen het IKB Ei schema en de wijzigingen gaan in per 3 april 2023. Controle op afstand is gebaseerd op punten uit de NEN-ISO 19011. Er is gestart met het project eistromen. De doelstellingen zijn uitgewerkt en vastgesteld door het CCvD IKB Ei. In 2023 wordt hier aan doorgewerkt, net zoals aan de doorontwikkeling van de Eicode app.

IKB Ei markt

Met het Programma Monitoring Kritische Stoffen IKB Ei is er ook in 2022 ingezet op anticiperen op mogelijke toekomstige risico's, monitoring, voorlichting en bewustwording. Voor 2023 is er een nieuw actueel monitoringsprogramma opgesteld d.m.v. een risicoanalyse. Er hebben twee overschrijdingen plaatsgevonden in 2022. Deze overschrijdingen zijn conform de IKB Ei voorschriften door de betreffende deelnemers gemeld bij de NVWA. NVWA heeft de meldingen opgevolgd.

TABEL 1: RESULTATEN PROGRAMMA MKS IKB EI 2022

Eieren

Stofgroep	Aantal analyses	Aantal niet- conform
A6: Verboden stoffen	90	0
B1: Antibacteriële stoffen	88	1
B2a: Wormmiddelen	180	1
B2c: Biociden	180	0
B2e: NSAID's	120	0
B3c: Zware metalen	60	0
Aminoglycosiden	90	0
Polaire pesticiden	178	0

De IKB Ei Pakstations ontvangen de analyseresultaten in een apart rapport per aangesloten pluimveebedrijf. Zo kunnen pluimveehouders via het pakstation de analyseresultaten ontvangen. Het secretariaat is in 2022 gestart met de voorbereidingen voor een strategische bijeenkomst gericht op retailers en afnemers om IKB Ei op de kaart te zetten. Deze bijeenkomst zal dit jaar plaatsvinden.

IKB Ei internationaal

IKB Ei heeft zich verder uitgebreid met deelnemers in het buitenland.

IKB KIP

IKB Kip, dát is kip van goede afkomst! Het doel van IKB Kip is het versterken van de license-to-produce van deelnemende ondernemingen in de pluimveevleesketen. Daarbij draait het om het vertrouwen van marktpartijen en de maatschappij in IKB Kip en in de deelnemers. Daar werken we voortdurend aan, in 2022 hebben we onder andere de volgende zaken gerealiseerd;

IKB Kip – samen naar een systeem om trots op te blijven

Met het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) is contact gelegd om retailers te informeren over de waarde van IKB Kip.

IKB Kip als efficiënt en effectief schema

De Salmonella uitslagen (module Microbiologisch onderzoek) zijn begin 2022 gepubliceerd in KIP. De module voor IKB Ei en IKB Kip-controlelijsten wordt nu gebouwd en wordt naar verwachting dit jaar gepubliceerd. Daarmee is de overgang van database KIPnet naar KIP dan afgerond. Het Project Verantwoord middelengebruik wordt ook dit jaar voortgezet, en er is een meerjarenplan afgesproken. Tevens is de controle op afstand verder geprofessionaliseerd.

IKB Kip schema(beheer)

Samen met het Centraal College van Deskundigen zijn wijzigingen doorgevoerd in het IKB Kip schema. Deze wijzigingen hebben onder andere bijgedragen aan de harmonisatie binnen de keten. Het schemabeheer is ook het afgelopen jaar weer uitgevoerd conform ISO/IEC 17065. Op die manier tonen we aan dat we het beheer op goede en onafhankelijke wijze doen. Eén van de acties daarbij is dat we voorgenomen wijzigingen door de Raad voor Accreditatie laten evalueren. Verder zijn Vinçotte en Kiwa gefuseerd. Voor IKB Kip blijft Kiwa VERIN fungeren als CI, daarbij is er aandacht voor de kwaliteit van de dienstverlening.

IKB Kip ondersteuning van deelnemers

Praktische ondersteuning vindt onder andere plaats door het aanbieden van handige tools voor deelnemers. Afvinklijsten en voorbeeldformulieren worden aangeboden via één overzichtelijke webpagina. En uiteraard was vogelgriep ook het afgelopen bij IKB Kip een belangrijk aandachtspunt. Regelmatig is er gecommuniceerd over de effecten van vogelgriep op IKB, op de voorschriften binnen IKB en op het belang van goede biosecurity.

IKB PSB (IKB regeling voor de pluimveeservicebedrijven)***Belangrijkste ontwikkelingen in het programma***

Er is gestart met de herinrichting van de jaarlijkse IKB PSB-controle. Waarbij er meer aandacht voor administratie én de praktijk is. Ook is er steeds meer aandacht voor reinigen in eigen beheer vanuit IKB Ei en IKB Kip. Hier is een handig een formulier voor ontwikkeld. Als onderdeel van het integriteitsprogramma is de kantooraudit bij de Certificerende Instantie doorlopen en de interne audit bij het schemabeheer is afgerond. Er wordt door IKB PSB verdere aansluiting bij IKB Kip en IKB Ei gezocht voor gemeenschappelijke uitdagingen. Er is een pilot onaangekondigde controles uitgevoerd. En het uitvoeringsbesluit in verband met COVID-19 en HPAI biedt de mogelijkheid om controles voort te zetten.

Samen voor een sterke Nederlandse pluimveesector

De Nederlandse pluimveesector doet ieder dag zijn uiterste best om veilige producten aan consumenten te bieden, met daarbij oog voor mens, dier en milieu. De uitspraak van de rechtbank Rotterdam dat pluimvee niet aan de poten zou mogen worden opgetild om ze in een krat of container te plaatsen, stelt ons teleur en doet geen recht aan de professionele Nederlandse pluimveeketen. Wereldwijd wordt pluimvee gevangen op deze manier. Door deze uitspraak wordt Nederland uitgesloten van deze werkwijze en komt daarmee op een eiland binnen Europa. AVINED zet zich, samen met de brancheverenigingen, in voor een reëel overheidsbeleid en een level playing field binnen Europa. We kijken naar het gebruik van de best beschikbare vangmethodes, met inachtneming van dierenwelzijn, (technische) haalbaarheid en betaalbaarheid. Dit doen we zowel via overleg met overheid en andere stakeholders, als via juridische procedures. De communicatie op dit vlak hebben we in 2022 beperkt gehouden, de inzet was desalniettemin fors.

Inkomsten en uitgaven

Transparantie over onze inkomsten en uitgaven is heel belangrijk om het vertrouwen in ons werk te behouden. In onderstaand overzicht staan al onze inkomsten en uitgaven voor de activiteiten van stichting AVINED in 2022.

Netto-omzet	2021	2022
Deelnemersbijdragen	2.009.285	2.216.845
Opbrengsten Onderzoek & Innovatie	1.268.202	1.577.872
Zelfcontrole	129.401	-
Nationaal Plan Residuen (NPR)	-	236.175
Overige opbrengsten	49.804	56.820
	3.456.692	4.087.712
Projectkosten		
Onderzoek & Innovatie	1.042.776	1.263.518
Monitoring Kritische Stoffen	224.289	208.706
Registratie Antibiotica	150.742	135.540
Zelfcontrole	126.775	-
Nationaal Plan Residuen (NPR)	-	207.024
Projectkosten overig	31.969	20.479
	1.576.551	1.835.267
Kosten uitbesteed werk		
Ingehuurd personeel	1.621.745	1.609.721
Kantoorkosten		
Kosten automatisering	447.167	438.071
Overige kantoorkosten	58.840	45.959
	506.007	484.030
Algemene kosten		
Advieskosten	87.516	103.425
Accountantskosten	27.589	18.610
Overige algemene kosten	9.060	44.811
	124.165	166.846
Resultaat	-371.776	-8.152

Gebruikte afkortingen

CBL	Centraal Bureau Levensmiddelenhandel
CCvD	Centraal College van Deskundigen
COBK	Centrale Organisatie van Broedeieren en Kuikens
COKZ	Controle Orgaan Kwaliteits Zaken
DGF	Diergezondheidsfonds
EU	Europese Unie / Europese
GD	Gezondheidsdienst voor Dieren
HOSOWO	Hygiëneonderzoek, Stalonderzoek en Wateronderzoek
HPAI	Hoog-pathogene aviaire influenza / vogelgriep
IKB	Integrale Keten Beheersing
PSB	Pluimvee Service Bedrijven
ILT	Infectieuze Laryngotracheïtis
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
LTO	Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland
NOP	Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders
NPR	Nationaal Plan Residuen
NVP	Nederlandse Vakbond Pluimveehouders
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
WBVR	Wageningen Bioveterinary Research
QS	Qualität und Sicherheit / Duitse kwaliteitssysteem

Stichting AVINED
Bezoekadres | Nevelgaarde 20d, 3436 ZZ Nieuwegein
Postadres | Postbus 2703, 3430 GC Nieuwegein
Telefoon | 088 – 998 43 40
E-mail | info@avined.nl